

په ټولو شکلونو کې د بنځو په وړاندې د توپیر د له
منځه وړلو تړون

میثاق رفع کلیه تبعیضات علیه زنان

میثاق رفع کلیه تبعیضات
علیه زنان

مصوب ۱۸ دسمبر ۱۹۷۹

مجمع عمومی سازمان ملل متحد
مقدمه:

دول عضو میثاق حاضر:

با عنایت به این که منشور سازمان ملل متحد بر حقوق اساسی بشر، مقام و منزلت هر فرد و برابری حقوق زن و مرد تاکید مجدد دارد، با اعتقاد بر این که اعلامیه جهانی حقوق بشر بر اصل جایز نبودن تبعیض تاکید دارد و اعلام میدارد که کلیه افراد بشر آزاد دنیا آمده و از نظر مقام و منزلت و حقوق یکسان بوده و مجاز به استفاده از کلیه حقوق و آزادیها بدون هیچ گونه تمایزی از جمله جنسیت میباشند، با تاکید بر این که دول عضو میثاقهای بین المللی حقوق بشر متعهد میباشند تا زنان و مردان از حقوق اساسی، اجتماعی، فرهنگی، مدنی و سیاسی برخوردار گردند، با در نظر گرفتن این که میثاق های بین المللی که تحت نظر سازمان ملل متحد و آژانسهای تخصصی منعقد گردیده موجب استیفاء حقوق زن و مرد گردیده، با توجه به اینکه بموجب قطعنامه ها، اعلامیه ها و توصیه های ملل متحد و آژانس های تخصصی برابری حقوق زن و مرد ارتقاء بخشیده شده، با نگرانی از این که علیرغم صدور اسناد مختلف، اعمال تبعیضات علیه زنان بطور گسترده یی همچنان ادامه دارد.

په ټولو شکلونو کې د ښځو په وړاندې د توپیر د
له منځه وړلو تړون

مصوب ۱۹۷۹ د ۱۸ دسمبر

د نړې وال سازمان عمومي غونډه
سریزه:

دغه کنوانسیون ته ژمن هیوادونه:

دې ته په پاملرنې سره چې د ملګرو ملتونو منشور د بشر په اساسی حقونو، فضیلت (کرامت)، د انسان ارزښت، د ښځو او سړیو په برابرو حقونو باندې باور لرل بیا تائید کړی دی. دې ته په پاملرنې سره چې د بشر د حقونو نړیوالې اعلامیې د توپیر د اصل د نه منلو په وړتیا ټینګار کړی او اعلاموی چې د بشر دلیتوب (کرامت) برابرو حقونو څښتن او آزاد دنیا ته راغلی دی، له توپیر پرته د جنس د توپیر په شمول هر څوک په اعلامیه کې د راغلو ټولو حقونو او آزادیو حق لری. دې ته په پام کولو سره چې د حقونو بین المللی تړونونو ته ژمن هیوادونه، دنده لری چې نر او ښځې ته په مساوی توګه له ټولو اقتصادي، ټولنیزو، کلتوري، مدنی او سیاسي حقونو څخه د ګټې اخیستلو زمینه برابره کړی. دې ته په پام کې لرلو سره چې هغه تړونونه چې د ملګرو ملتونو او د هغې د اختصاصی ادارو د سازمانونو تر مشرۍ لاندې تصویب شوی د نرو او ښځو حقونو ته پراختیا ورکوی. همدارنګه دې ته په پام لرلو سره چې د ملګرو ملتونو او د هغوی د اختصاصی ادارو له خوا په تصویب شوو قطعنامو، اعلامیو او توصیه کې د نر او ښځې د حقونو د برابرولو (مساویتوب) هڅه شوی ده. د دغه تشویش په ښکاره کولو سره چې پدې اړه زیاتې موافقې شوی دی خو د ښځو پرضد توپیر په پراخه توګه دوام لري د بشر د حقونو او کرامت ته درناوي نه کول په پراخه توګه دوام لری.

با یادآوری این که اعمال تبعیضات علیه زنان ناقض اصول برابری حقوق و احترام به شخصیت بشر می‌باشد و مانع شرکت زنان در شرایط مساوی با مردان در زنده گی سیاسی، اجتماعی، اقتصادی و فرهنگی به کشور خود میشوند و از کامیابی و موفقیت جامعه و خانواده مانع مینماید و تحول کامل استعداد های زنان را در خدمت به کشور و بشریت مشکل تر میسازد، با نگرانی از این که زنان در شرایط فقر و تنگدستی حداقل دسترسی را به مواد غذایی، صحتی، تحصیلات، دوره آموزشی و امکانات استخدامی و سایر نیازها دارند.

با اعتقاد بر این که تشکیل نظام نوین اقتصاد بین المللی بر اساس مساوات و عدالت در استیفاء برابری بین مردان و زنان نقش مهمی را ایفاء مینماید، با تاکید بر این که ریشه کن کردن آپارتاید، اشکال مختلف نژاد پرستی، تبعیض نژادی، استعمار، استعمار نو، تجاوز، اشغال، سلطه و دخالت خارجی در امور داخلی دولتها رکن اساسی برخورداری مردان و زنان از حقوق خود میباشد.

با تاکید بر این که تحکیم صلح و امنیت بین المللی تشنج زدایی بین المللی، همکاریهای دو جانبه، دول صرفنظر از سیستمهای اجتماعی و اقتصادی آنها، خلع سلاح عمومی و کامل و بالا خص خلع سلاح اتمی تحت نظارت و کنترل شدید و مؤثر بین المللی، تأیید اصول عدالت، مساوات و منافع متقابل در روابط بین کشورها و احقاق حق مردم تحت سلطه، استعمار و بیگانه و اشغال خارجی در مقابل خود مختاری و استقلال و همچنین احترام به حق حاکمیت ملی و تمامیت ارضی باعث رشد و پیشرفت اجتماعی خواهد شد و در نتیجه باعث ایجاد مساوات بین مردان و زنان

به دې یادگیرنی سره چې د ښځو په ضد توپیر د بشري حقونو برابروالی او د کرامت اصل درناوی ته زیان رسولای، د دوی په هیواد کې په سیاسي، ټولنيز، اقتصادي او کلتوري ژوند کې له سړيو سره د ښځو د برابري ونډې اخیستلو مانع شوی دی، د کورني او ټولني د آسودگي او نیکمرغۍ وده خرابوی، خپل وطن او بشریت ته د ښځو د خدمت کولو د استعداد پوره وده زیاته مشکلوې. د زیات تشویش وړ داده چې په بې وزلو هیوادو کې ښځو ته د خوراک، روغتیا، زده کړې، روزنې، کارمېنډې او نورو اړتیاوو د پوره کولو ډیر لږ امکانات موجود دی.

په دې باندې باور ولری چې د نوی نړیوال اقتصادي نظم بنسټ کېښودل په برابري، عدالت او د ښځو او سړيو ترمنځ برابرتیا ته په پراختیا ور کولو باندې ترسره کولای شی.

په ټینګه سره د اپارتاید، د نژادي توپیر د ټولو شکلونو، ښکېلاک، نوی ښکېلاک، تېری، د نورو د خاورې نیول، د هېوادونو په کورنیو چارو کې مداخله له منځه وړل د نر او ښځې د حقونو د پوره برابروالی د تأمین لپاره بنیادي شرط بلل کیږی.

دا هم باید و منو چې د بین المللی صلحې او امنیت د ټینګوالی او رېږو کمول د ټولو هیوادو په دوه اړخیزه مرسته بېله دې چې ټولنيز او اقتصادي نظم ئی په پام کې ونیسی، د وسلې پوره له منځه وړل خصوصاً ذره وی وسلې د ملګرو ملتونو تر سخت او اغیزمن کنترول لاندې، د هېوادونو ترمنځ اړیکو کې د برابرو او متقابلو ګټو تأمین، د پردیو تر اشغال او ښکېلاک لاندې د آزادۍ او د تمامیت د حق درناوی، ټولنيزې ودې او پرمختګ ته پراختیا ورکول بالاخره د سړيو او ښځو د حقونو د برابروالی په ځای کیدو کې مرسته کوی. په دې باندې باید باور ولرو چې دیوه هیواد پوره

میگردد، با اعتقاد بر این که رشد تمام و کامل یک کشور، رفاه جهانی و برقراری صلح مستلزم شرکت یکپارچه زنان در تمام زمینه ها در شرایط مساوی با مردان است.

با در نظر گرفتن سهم عمده زنان در ایجاد رفاه خانواده و پیشرفت جامعه که تا کنون کاملاً شناخته نشده است، اهمیت اجتماعی مادر و نقش والدین در خانواده و در تربیت کودکان، و با آگاهی از این که نقش زنان در زایمان نباید اساس تبعیض باشد و تربیت کودکان نیازمند تقسیم مسوولیت بین زن و مرد و جامعه بطور کلی میباشد.

با اطلاع از این که هر گونه تغییری در نقش معمولی مردان و همچنین زنان در جامعه و خانواده مستلزم وجود حقوق مساوی بین زن و مرد میباشد.

تصمیم گرفتند اصول مربوط به اعلامیه رفع تبعیضات علیه زنان را به مورد اجراء گذاشته و بدین منظور اقداماتی را جهت از میان برداشتن کلیه اشکال و انواع آن اتخاذ نمایند و بشرح زیر توافق کردند:

بخش اول

ماده ۱:

واژه ((تبعیضات علیه زنان)) در این میثاق به معنی قایل شدن هرگونه وجه تمایز، قایل شدن استثناء یا محدودیتی بر اساس جنسیت است که به رسمیت شناختن آزادیهای اساسی زنان، حق بهره وری و رعایت حقوق بشر در مورد آنها در زمینه های سیاسی و اقتصادی و اجتماعی و فرهنگی و مدنی یا سایر موارد بدون توجه به وضعیت تأهل

وده او پراختیا، د نری آسودگی او د روغې جوړې ارمان پوره کیدل په ټولو ساحو کې د سپرو سره تر زیاتې اندازې د ښځو برابره ونډه اخیستنه غواړی.

د ټولنې په وده او کورنۍ په آسودگۍ کې ښځې لوڼې ونډې لری چې تر اوسه پورې په پوره توگه نه دی پیژندل شوی، د مورتوب ټولنیز اهمیت او په کورنۍ کې د ماشومانو په روزنه کې د مور او پلار دواړو رول لوېولو ته پام وشی او په دې خبریدل چې د ماشوم په زیږولو کې ښځې د رول له مخې د ښځې په ضد د توپیر د پیل ټکی باید نشی بلکه په کلی توگه په ټولنه کې د ماشوم روزل د نر او ښځې گډه ذمه واری منل غواړی.

د سپری او ښځې د حقونو پوره برابروالی لپاره په دې خبریدل په کار دی چې په کورنۍ او ټولنه کې په سنتی توگه د سپری او ښځې دواړو په رول کې بدلون یو ضروری کار بلل کیږی.

د ښځو په وړاندې د توپیر دله منځه وړلو په اعلام شوو اصولو عمل کولو ته په نیت سره او همدارنگه د داسې توپرونو په هر موجود شکل کې د منځه وړلو لپاره د لازمو تدبیرونو په نیولو سره لاندې موافقې شوی دی:

لومړۍ برخه

لومړۍ ماده:

(د ښځو په وړاندې د توپیر) د اصطلاح مقصد په دغه تړون کې د جنس په اساس د هر ډول تفاوت، بې برخې کول (تحریم) او محدودیت معنی لری چې اغیزه او موخه ئې د برابری په اساس د سپری او ښځې د مدنی حالت په نظر کې لرلو پرته له بشری حقونو او اساسی، سیاسی، ټولنیزو، کلتوری، اقتصادی، مدنی او نورو آزادیو څخه د ښځو گټه

آنها و مساوات حقوق زن و مرد خلل و آسیب وارد آورد.

ماده ۲:

دول عضو، تبعیضات علیه زنان را به هر شکلی محکوم کرده و موافقت مینماید بدون درنگ و به طرق مقتضی سیاست رفع تبعیضات علیه زنان در پیش گرفته شود، و بدین منظور در مورد مسایل زیر تعهد مینمایند:

الف: گنجاندن اصل مساوات زن و مرد در قانون اساسی یا سایر قوانین مربوط هر کشور چنانچه تا کنون منظور نشده باشد، حصول اطمینان از تحقق چنین اصلی بوسیله وضع قانون یا سایر طرق مقتضی دیگر.

ب: اتخاذ تدابیر قانونی و غیره از آن جمله اعمال تحریم در صورت اقتضاء به منظور جلوگیری از بکار بردن تبعیضات علیه زنان.

ج: حمایت قانونی از حقوق زنان بر اساس شرایط مساوی با مردان و حصول اطمینان از حمایت مؤثر از زنان علیه تبعیضات از طریق مراجع ملی ذیصلاح و سایر مؤسسات قضائی دولتی.

د: خودداری از انجام هر گونه عملی علیه زنان و یا بکار بردن تبعیضات در مورد آنها و حصول اطمینان از این که مقامات دولتی و مؤسسات مطابق با تعهدات خود به وظایف شان عمل خواهند کرد.

ه: اتخاذ اقدامات مقتضی به منظور رفع تبعیضات علیه زنان توسط هر فرد، سازمان یا شرکت.

اخیستلو، برخمن کیدلو او پیژندلو ته زیان رسول او یا بی اثره کول وی.

دوهمه ماده:

دغه ترون ته ژمن هیوادونه د بنځو په وړاندی د توپیر شکلونه غندی، او موافقه کوی چې د بنځو په وړاندې د توپیر له منځه وړلو تگ لاره د ټولو لازمو وسیلو څخه په ګټه اخیستلو سره له ځنډ پرته تعقیبوی او د دې مقصد لپاره لاندې ټکی منی:

الف: د خپلو هیوادونو په اساسی قوانینو کې به د سړیو او بنځو د برابروالی اصل یا نور مناسب قوانین شاملوی، خو چې دا کار مخکې نه وی شوی تر څو د قوانینو او نورو مناسبو و سیلو له لارې د دې اصل عملی کول یقینی کړی.

ب: د قانونی او نورو مناسبو اقداماتو کولو تدبیرونه ونیسی او چیرته چې لازم وی بندیزونه وټاکي ترڅو د بنځو په وړاندې د توپیر ټول ډولونه منع کړی.

ج: د سړیو سره د برابری پر اساس د بنځو له ټولو حقونو څخه د حمایت کولو بنسټ کښیردی، د واکمنو ملی عدلی محکمو او نورو عامو مؤسسو د بنځو په وړاندې د هر ډول توپیر څخه حمایت کول یقینی کړی.

د: د بنځو په وړاندې په هر ډول توپیری کار او عمل کې له شاملیدو څخه ځان وژغوری او دا یقینی کړی چې مؤسسې او مقامات به د دغه ذمه واری سره سم چلند کوی.

ه: د بنځو په وړاندې توپیر د پای ته رسولو لپاره د مؤسسې یا خصوصی تشبث په واسطه د ټولو لازمو او مناسبو تدبیرونو نیول.

و: اتخاذ تدابیر لازم از جمله وضع قوانین به منظور طرح و تعدیل یا فسخ قوانین متعارف و مقررات موجود که موجب بکار بردن تبعیض علیه زنان می‌گردد.

ز: فسخ کلیه مقررات کیفری یا جزائی که تبعیضات علیه زنان را در بردارد.

ماده ۳:

دول عضو در تمام زمینه‌ها بالاخص زمینه‌های سیاسی، اجتماعی، اقتصادی و فرهنگی کلیه اقدامات لازم از جمله وضع قوانین را به منظور رشد و پیشرفت کامل زنان به عمل می‌آورند، تا اجرای حقوق بشر و بهره‌مندی آنها از آزادیهای اساسی بر مبنای مساوات با مردان تضمین گردد.

ماده ۴:

۱- اتخاذ تدابیر خاص مؤقتی توسط دول عضو که هدف آن تسریع دو فاکتور مساوات بین مردان و زنان میباشد، بناً به تعریف این میثاق نباید ((تبعیض)) تلقی گردد. اما به هیچ وجه حفظ ستنرد های جدا و نا برابر را به عنوان یک پیامد در بر نخواهد داشت. این اقدامات پس از تحقق رفتار و فرصتهای برابر متوقف خواهد شد.

۲- اتخاذ تدابیر خاص توسط دول عضو از جمله اقداماتی هستند که در این میثاق برای حمایت از مادران صورت می‌گیرد و نباید تبعیض آمیز تلقی گردند.

ماده ۵:

دول عضو اقدامات مقتضی زیر را بعمل می‌آورند:

الف: تغییر الگوهای اجتماعی و فرهنگی رفتار

و: د تولو داسې تدبیرونو نیول چې هیله ئی کیږی لکه د تغییر لپاره د قوانینو ټاکل یا قوانینو، لایحو، رواجو او طریقو له منځه وړل کوم چې د ښځو په وړاندې توپیر روا گڼي.

ز: د تولو ملی جزائی قوانینو له منځه وړل کوم چې د ښځو په وړاندی توپیر په ځای ساتی.

درېمه ماده:

دغه تړون ته ژمن هیوادونه د ښځو د پوره ودې او پرمختګ لپاره د سړیو او ښځو ترمنځ د برابری اساس په تولو ساحو کې د حقونو او اساسی آزادیو څخه د ګټه اخیستلو او اجراء کولو د یقیني کولو په مقصد خصوصاً په سیاسی، اقتصادی او کلتوری برخو کې ټول لازم تدبیرونه نیسي.

څلورمه ماده:

۱- د حاضر و لاند مهالو تدبیرونو د دې لپاره نیول چې د ښځو او سړیو ترمنځ د دوه فکتورو د برابري چټکتیا لکه چې په دغه تړون کې تعریف شوی، توپیر نه بلل کیږی، خو دا ډول تدبیرونه په هېڅ صورت کې هم باید د نابرابری او یا نورو معیارونو د دوام سبب نشی، کله چې د برابری چلند د امکانات هدف تر لاسه شی نو دا ډول تدبیرونه باید لغو شی.

۲- دغه تړون ته د ژمنو هېوادونو په واسطه د خاصو تدبیرونو نېول، په دغه تړون کې د شاملو تدبیرونو په شمول چه هدف ئی د میندو ژغورنه وې توپیر نه گڼل کیږی.

پنځمه ماده:

تړون ته ژمن هېوادونه لاندې ټول لازم تدبیرونه نیسي:

الف: د ښځو او سړیو د کړو وړو هغه ټولې

مردان و زنان به منظور از میان برداشتن تعصبات، سنتها و روشهای که مبتنی بر آرمان طرز فکر پست نگری یا برتر نگری جنسیت و یا نقشهای کلیشه‌ی برای مردان و زنان میباشد.

ب: حصول اطمینان از این که تربیت خانواده، درک صحیح از وظیفه اجتماعی مادر و شناسایی مسوولیت مشترک مرد و زن در پرورش و تربیت کودکان را شامل میگردد، منافع کودکان در تمام موارد در اولویت قرار دارد.

ماده ۶:

دول عضو کلیه اقدامات مقتضی از جمله وضع قوانین را به منظور جلوگیری از سوء استفاده از زنان و استثمار آنان بعمل خواهند آورد.

بخش دوم

ماده ۷:

دول عضو به منظور رفع تبعیضات علیه زنان در زنده گی سیاسی و اجتماعی کشور کلیه اقدامات مقتضی را به عمل خواهند آورد. بالاخص در شرایط مساوی با مردان حقوق زیر را به زنان اعطا خواهند کرد:

الف: حق شرکت در کلیه انتخابات و همه پرسیهای عمومی و واجد صلاحیت بودن برای انتخاب شدن در تمام ارگانهای منتخب مردمی.

ب: حق شرکت در تعیین سیاست دولت و اجرای آن در دوایر دولتی و انجام کلیه وظایف عمومی در تمام سطوح دولت.

ج: حق شرکت در سازمانها و انجمنهای غیر

طریقی د بهتر توب یا بد تر توب په بنیاد ولاړې وې او یا د سړیو یا ښځو تقلیدې او کلیشه‌یې رول څخه سرچپه اخلې تغیر ورکړې.

ب: دا یقینی کړی چې کورنی زده کړې د ټولنیزې دندې تر سرخط لاندې د مورتوب درک، د ماشوم روزنه او یا پالنه د سړی او ښځې د گډوډې ذمه‌واری د پیژندلو په شمول دا درک سم وی چې د ماشوم گټه د ټولو قضیو د څیړنې اساسی توکی تشکیلوي.

شپږمه ماده:

دغه تړون ته ټول ژمن هیوادونه ټول لازم تدبیرونه د قانونی تدبیرونو په شمول د دې لپاره ونیسی چې په ښځو باندې د معاملو کولو ټول شکونه، زبېناک او بدلمنی ودروی.

دوه یمه برخه

اوومه ماده:

دغه تړون ته ژمن هیوادونه په سیاسی او ملی ساحه کې د ښځو په وړاندې د توپیر د ټولو بڼو د له منځه وړلو لپاره لازم تدبیرونه نیسی او په خاصه توگه په لاندې ساحو کې د سړیو سره برابر د ښځو لپاره حق تأمینوی:

الف: په ټولو رایو اخیستلو او رای پوښتنې کې رأی ورکړی او د ټاکنی په ټولو ساحو کې د ټاکل کیدو حق ولری.

ب: د حکومت د کړنلاری په فرمولبندی او اجراء کې ونډه واخلی او په دولتی ادارو کې د مقام څښتنی وی او د حکومت په ټولو سطحو کې دندې ترسره کړی.

ج: په غیر دولتی مؤسسو او هغه ټولنو کې چې د

دولتی که با زنده گی سیاسی و اجتماعی کشور در ارتباط باشد.

ماده ۸:

دول عضو، اقدامات مقتضی را بعمل خواهند آورد تا بدون هیچ گونه تبعیض در شرایط مساوی با مردان این فرصت به زنان داده شود که دولت خود را در سطح بین المللی معرفی نمایند و در سازمانهای بین المللی نقشی داشته باشند.

ماده ۹:

۱- دول عضو، به زنان حقوق مساوی با مردان در مورد کسب، تغییر یا حفظ ملیت آنان اعطا خواهند کرد، ممالک عضو بالاخص تضمین میکنند، که با ازدواج با فرد خارجی و تغییر ملیت همسر در طی دوران ازدواج بطور خود به خود باعث تغییر ملیت زن، بی وطن شدن یا تحمیل اجباری ملیت شوهر نمیگردد.

۲- دولت عضو در مورد ملیت کودکان به زنان حقوق مساوی با مردان اعطا خواهند کرد.

ماده ۱۰:

دول عضو، کلیه اقدامات مقتضی را به عمل خواهند آورد تا به منظور رفع تبعیضات علیه زنان به آنها حقوق مساوی با مردان در زمینه آموزش و پرورش و بالاخص بر اساس مساوات بین زن و مرد در موارد زیر اعطا گردد:

الف: امکانات و شرایط مساوی با مردان در زمینه شغلی و حرفه یی و در جهت اخذ مدارک تحصیلی از مؤسسات آموزشی در کلیه رشته ها

هیواد په ملی او سیاسی ژوند کې فعال دی ونډه ولری.

اتمه ماده:

دغه تړون ته ژمن هیوادونه به ټول هغه لازم اقدامونه کوی شو وکولای شی چې له توپیر پرته د سړیو سره برابر امکانات ښخو ته هم برابر کړی چې له خپل حکومت څخه په بین المللی سطح نمایندګی وکړی او د بین المللی ادارو په کار کې ګډون ولری.

نهمه ماده:

۱- دغه تړون ته ژمن هیوادونه د سړیو برابر ښخو ته هم د ملیت په لاس راوړلو، بدلولو اوساتلو حق ورکوی، دا هیوادونه په خاصه توګه دا یقینی کوی چې نه له بهرنی سړی سره د ښخې واده کول او نه هم د واده په ترڅ کې د میړه د ملیت بدلول خپل په خپله د ښخې د ملیت د بدلیدو او یا بې وطنه کیدو سبب او نه هم په زورور باندې منل کیدای شی.

۲- دغه تړون ته ژمن هیوادونه د ماشومانو د ملیت په اړه ښخو ته د سړیو سره په برابر توګه حق ورکوی.

لسمه ماده:

دغه تړون ته ژمن هیوادونه د ښخو په وړاندې د توپیر له منځه وړلو لپاره ټول لازم تدبیرونه نیسی چې د ښوونې او روزنې په برخه کې دوی ته هم د سړیو سره سم حقونه برابر شی په خاص ډول په لاندې ساحو کې د ښخو او سړیو برابرول یقینی کوی:

الف: د حرفوی او مسلکی لارښوونو لپاره مشابه شرایط د تحصیل کولو په ښارونو او کلیو کې د زده کړې له ټولو کتګوریو څخه د بری لیکونو تر

چه در شهر و چه در روستا. این تساوی شامل دوره های پیش دبستانی (مرحله کودکستان)، آموزش عمومی، فنی، حرفه یی و آموزش عالی فنی و نیز دوره های حرفه یی مختلف می باشد.

ب: امکان دسترسی به برنامه های آموزشی، امتحانات و کادر آموزشی مشابه که مشخصات و ستندرد های مشابه را دارا باشند، و ساختمان و لوازم مدرسه همان کیفیت را داشته باشند.

ج: از بین بردن هر گونه مفهوم کلیشه یی از نقش زنان و مردان در کلیه سطوح و در اشکال مختلف آموزشی از طریق تشویق به آموزش مختلط و سایر انواع روشهای آموزشی که نیل به این هدف را ممکن میسازد و بالاخص از طریق تجدید نظر در کتب درسی و برنامه های آموزشی مدارس و تأیید روشهای آموزشی.

د: امکانات استفاده از بورسها و سایر مزایای تحصیلی مشابه.

ه: امکانات مشابه جهت دستیابی به برنامه های مربوط به ادامه تحصیلات از جمله برنامه های عملی سواد آموزی بزرگسالان بخصوص برنامه های که به هدف کاهش هر چه سریعتر شکاف آموزشی موجود بین زنان و مردان می باشد.

و: کاهش تعداد دانش آموزان دختر که ترک تحصیل میکنند و تنظیم برنامه های برای دختران و زنانی که قبلاً ترک تحصیل کرده اند.

ز: امکانات مشابه برای شرکت فعال زنان در امور ورزشی و تربیت بدنی.

ح: دسترسی به اطلاعات آموزشی خاص که سلامتی و تندرستی خانواده را تضمین مینمایند، از

لاسه کول، دغه برابرتیا د بنوونخې څخه مخکې دورې (وړوکتون) عمومی زده کړې، تخنیکي او مسلکي زده کړې او همدارنگه حرفوي زده کړې ټولې برابرې شي.

ب: مشابه درسی نصاب او آزمویني څخه استفاده کول، د مشابه تجربې او تحصیل لرونکي بنوونکو او د یو رنگه وسایلو لرونکو د بنوونځیو ودانې.

ج: د بنوونې او روزنې په ټولو سطحو، او بنو کي د بنځو او سپړو د تقلیدي او کلیشه ای هر ډول انگېرنو له منځه وړل، د گډې بنوونې او روزنې او د زده کړې د نورو مرستندیو لارو څخه، خصوصاً د درسي کتابو د متنونو د بیا کتنې له لارې، د بنوونځیو په کړنلارو او د بنوونو په درسي طریقو کي د بدلون له لارې.

د: له سکالرشپونو، تحصیلی مالی مرستو څخه د گټې اخیستلو یو شان امکانات.

ه: زده کړې ته د دوام ورکولو لپاره برابر امکانات په واک کي لږل د لویانو لپاره د عملی لیک لوست د پروگرامونو په شمول، په خاص ډول هغه پروگرامونه چې د بنځې او سپړی ترمنځ په زده کړې کي موجوده فاصله په بیرته سره کموی د رامنځ ته کیدو له لارې.

و: له بنوونځي څخه د نجونو د خارجولو د اندازې رابنکته کول او بنځو او نجونو ته زمينه برابرول چې بې وخته ئې بنوونځی پری ایښی وی.

ز: په بدنی روزنه کي د ونډې اخیستلو د برابرې امکاناتو آماده کول.

ح: په مشخصه توگه د کورنیو د روغتیا او آسودگي لپاره په روزنیو خبرتیاوو باندي لاس

جمله اطلاعات و پیشنهاداتی در مورد برنامه ریزی خانواده.

بری په ضمنی توگه د کورنیو د تنظیم د پروگرامونو په شمول خبرتیاوې ترلاسه کول.

ماده ۱۱:

یولسمه ماده:

۱- دول عضو، کلیه اقدامات مقتضی را بعمل خواهند آورد تا هر گونه تبعیض علیه زنان در زمینه شغلی از بین برود و بر اساس اصل تساوی حقوق بین زنان و مردان، حقوق مشابه برای آنها تضمین شود بالاخص در موارد زیر:

۱- دغه تړون ته ژمن هیوادونه ټول هغه تدبیرونه نیسی ترڅو چې د استخدام په ډگر کې د ښځو په وړاندې توپیر له منځه لاړ شی او د سپړو او ښځو د حقونو برابری په خاصه توگه په لاندې برخو کې تأمین شی:

الف: حق اشتغال بکار بعنوان حق لایتجزای افراد بشر.

الف: د کار کولو حق د ټولو انسانانو څخه د نه بېلیدونکی حق په توگه.

ب: حق استفاده از امکانات مشابه شغلی، از جمله رعایت ضوابط یکسان در مورد انتخاب شغل.

ب: د کار پیدا کولو د امکاناتو برابر حق د استخدام په اړوند موضوعاتو کې د انتخابولو د یو شان معیارونو د تطبیقولو په شمول.

ج: حق انتخاب آزادانه حرفه و پیشه، حق ارتقاء مقام، برخورداری از امنیت شغلی و تمام امتیازات و شرایط شغلی و حق استفاده از دوره های آموزش حرفه یی و باز آموزی، از جمله کار آموزی و حق شرکت در دوره های آموزش حرفه یی پیشرفته و آموزش مرحله یی.

ج: د کار او مسلک د ټاکنې د آزادی حق، د پرمختیا حق، د شغلی او د خدمت د ټولو امتیازونو او شرایطو تأمین، د حرفوی ښوونې او ښوونې د نوی کولو حق د زده کړې ډیر پرمخ تللی دوره ای حرفوی زده کړی په شمول.

د: حق دریافت دستمزد برابر و نیز استفاده از مزایا و حق برخورداری از رفتار یکسان در مشاغل که دارای ارزش برابر اند. همچنین قضاوت یکسان در ارزیابی کار مشابه.

د: د برابرې اجورې د حق د امتیازاتو په شمول او د ارزښت له مخې د برابر کار په وړاندې د برابرې اجورې لاس ته راوړنه او همدارنگه د کار د کیفیت د ارزیابی برابرې.

ه: حق استفاده از بیمه های اجتماعی بخصوص در هنگام باز نشسته گی (تقاعد)، دوران بیکاری، هنگام بیماری و ناتوانی و دوران پیری و در سایر موارد مشابه و نیز حق استفاده از رخصتی استحقاقی.

ه: د ټولنیزو تأمیناتو حق په خاصه توگه د تقاعد، بی روزگاری، ناروغتیا، عیجـن تـوب، زوروالی او نورو کاری کمزوریو او همدارنگه د معاش سره د رخصتیو حق.

و: حق رعایت اصول صحی برای حفظ سلامتی و رعایت ایمنی (امنیت) در محیط کار، بطوری که

و: د صحی وقایعی حق او د کار مصئونو شرایطو او زیـریدلو په

تندرستی آنها در دوران بارداری تضمین شود، و آسیبی به سلامت آنها وارد نگردد.

۲- به منظور جلوگیری از اعمال تبعیضات علیه زنان بهنگام ازدواج و بارداری و تضمین حق مسلم آنان جهت کار، دول عضو، اقدامات زیر را بعمل خواهند آورد:

الف: ممنوعیت اخراج به دلیل بارداری یا مرخصی زایمان و تبعیض در اخراج بر اساس وضعیت زنا شویی که در غیر اینصورت مشمول تحمیل مجازات میشود.

ب: صدور اجازه مرخصی زایمان با حقوق یا مزایای اجتماعی مشابه بدون از دست رفتن شغل قبلی، سمت یا مزایای اجتماعی.

ج: تشویق به ارایه خدمات اجتماعی لازم بنحوی که والدین را قادر نماید تعهدات خانواده گوی را با مسوولیتهای شغلی هماهنگ سازند و به خصوص با فراهم آوردن تسهیلاتی برای مراقبت از کودکان (تا مادران) بتوانند در زنده گوی اجتماعی شرکت نمایند.

د: حمایت خاص از زنان هنگام بارداری در مشاغلی که به اثبات رسیده برای آنها زیان آور است.

۳- قوانین حمایت کننده متذکر در این باره بطور متناوب همراه با پیشرفت اطلاعات و دانشهای علمی و تکنولوجی مورد بررسی قرار خواهند گرفت و در صورت لزوم این قوانین تجدید چاپ، لغو یا تمدید خواهند گردید.

ماده ۱۲:

۱- دول عضو کلیه اقدامات لازم را در

وخت کپی د ساتنی د تدبیرونو په شمول.

۲- د کار کولو د مؤثریت د تضمین په مقصد او د واده یا امیدواری پر اساس د بنځو په وړاندې له توپیر نه مخنیوی د پاره دغه تړون ته ژمن هیوادونه دا لاندې تدبیرونه په نظر کې نیسی:

الف: د جزائی مقرراتو د وضع کولو په صورت کې د امیدواری او یا د ولادی رخصتی په اساس له وظیفې نه د گوبنه کولو منع او د واده کولو د توپیر تبعیض.

ب: معاش او د ټولنیزو نورو برابر امتیازاتو سره د ولادی رخصتی ورکول پرته له دې چې مخکنی دندې، مقام یا ټولنیز امتیازات له لاسه ورکړی.

ج: د ټولنیزو اړتیاوو خدمتونو هڅول تر څو کورنی وکولای شی چې خپل کورنی مکلیفتونه، وظیفوی ذمه واری او په ټولنیز ژوند کې گډون سره یوځای کړی په خاصه توگه د ماشوم د ساتنی د شبکی د تاسیس او پراختیا له لارې.

د: د هغو کارونو په ترڅ کې چې امیدوارو بنځو ته زیان رسوونکی ثابت شوی وی د خاصی څارنې په نظر کې نیول.

۳- د دغې مادې په اساس د طرح شوی ستونزو په اړوند د ساتنی لایحې بنایې چې د علمی او فنی پوهې په رڼا کې په نوبتی توگه تر غور لاندې ونيول شی او که لازمه وی له نوي سره، هغې ته دوام ورکړی شی.

دولسمه ماده:

۱- دغه تړون ته ژمن هیوادونه د صحی څارنې په

مورد رفح تبعیضات علیه زنان در زمینه حفظ سلامتی آنان بعمل خواهند آورد، تا دسترسی به خدمات صحی از جمله خدماتی که به برنامه ریزی خانواده مربوط میشود، بر اساس رعایت مساوات بین مردان و زنان امکان پذیر باشد.

۲- دول عضو علاوه بر مفاد پاراگراف یک این ماده خدمات لازم را در دوران بارداری، هنگام زایمان و دوران پس از زایمان ارائه خواهند کرد، در صورت لزوم خدمات رایگان در اختیار آنها خواهند گذاشت و نیز آنها را از غذای مناسب در دوران بارداری و دوران شیر دهی بهره مند خواهند ساخت.

ماده ۱۳:

دول عضو کلیه اقدامات لازم را به منظور رفح تبعیضات علیه زنان در سایر زمینه های زنده گی اقتصادی و اجتماعی بعمل خواهند آورد، تا بر اساس اصل برخورداری از حقوق مساوی و یکسان مردان و زنان بالاخص موارد زیر رعایت گردد:

الف: حق استفاده از مزایای خانواده گی.

ب: حق استفاده از وامهای بانکی، رهنی و سایر اشکال اعتبارات مالی.

ج: حق شرکت در فعالیتهای تفریحی، رشته های مختلف ورزشی و کلیه زمینه های زنده گی فرهنگی.

ماده ۱۴:

۱- دول عضو مشکلات خاص زنان روستایی را مورد توجه قرار داده و به نقش مهمی که این زنان در جهت رفاه اقتصادی خانواده های خود از

چگر کپی د بنخو په وړاندې د ټولو توپرونو د پای ته رسولو د پاره د تدبیرونو نیول ترڅو دوی وکولای شی چې صحی خدمتونه د کورنی ژوند د تنظیم د پروگرام د جوړولو اړوندو خدمتونو په شمول د سړیو او بنخو د برابری په اساس تضمین شی.

۲- د دغې مادې د لومړی فقرې د مفادو په نظر کې نیولو سره دغه تړون ته ژمن هیوادونه د بنخو د پاره د اولاد زیرد او د زیرونی نه وروسته دوره کې لازم خدمتونه برابرې او د حالاتو د غوښتنې په اساس دغه خدمتونه او همدارنگه د مناسبې غذا ورکول او د امیدواری په دوره کې وړیا شیدی ورکول برابرې.

دیارلسمه ماده:

د دی تړون ژمن هیوادونه ټول لازم تدبیرونه نیسی چې د اقتصادی او ټولنیز ژوند په ټولو چگونو کې د بنخو په وړاندې توپیر پای ته ورسوی، د سړیو او بنخو ترمنځ د برابری پر بنسټ ترڅو دوی ته برابر حقونه په خاصه توگه په لاندی مواردو کې تضمین کړی:

الف: د کورنی د امتیازونو حق.

ب: د بانکی او رهنی پورونو او د بانکی اعتبارونو نور شکلوته.

ج: د تفریحی او ورزشی فعالیتونو او نورو فرهنگي ژوندانه په اړوند موضوعاتو کې د گډون حق.

خوارلسمه ماده:

۱- دغه تړون ته ژمن هیوادونه هغه مشکلات چې کلیوالي بنخې ورسره مخامخ دی او دوی د پام وړ رول چې دوی ئی د کورنی اقتصاد او د ژوند د

جمله کار در بخش‌های غیر مالی اقتصاد بعهدہ دارند توجه خاص مبذول خواهند داشت و کلیه اقدامات مقتضی را بعمل خواهند آورد، تا مفاد این میثاق در مورد زنان روستایی اجراء گردد.

۲- دول عضو کلیه اقدامات مقتضی (اقدامات ضروری) جهت رفع تبعیضات علیه زنان روستایی را بعمل خواهند آورد تا این زنان بر اساس تساوی حقوق مردان و زنان در برنامه های عمرانی و روستایی شرکت کنند و از آن بهره مند گردند و به خصوص از حقوق زیر برخوردار شوند:

الف: شرکت در اجراء و تکمیل برنامه های عمرانی در کلیه سطوح.

ب: دسترسی به تسهیلات صحی کافی از جمله اطلاعات، مشاوره و خدمات در برنامه ریزی خانواده.

ج: استفاده مستقیم از برنامه های بیمه اجتماعی.

د: استفاده از کلیه دوره های آموزش رسمی و غیر رسمی از جمله سواد آموزی عملی و نیز بهره مندی از خدمات و امکانات به منظور بالا بردن کار آیی فنی آنان.

ه: تشکیل گروهها و تعاونیهای انتفاعی به منظور دسترسی یکسان به امکانات اقتصادی یعنی دسترسی به مسایل دولتی و آزاد.

و: شرکت در کلیه فعالیتهای جامعه.

ز: دسترسی به وامها و اعتبارات کشاورزی، تسهیلات بازاریابی، تکنولوژی مناسب و استفاده

پایبند لپاره لوبوی د هغه کارونو په شمول چې د غیر پولی اقتصاد په سکتور کې ئې سرته رسوی په محاسبه کې نیسی او ټول هغه تدبیرونه نیسی تر څو د دغه تړون د موادو تطبیق په کلیوالی ښځو باندې تضمین کړی.

۲- دغه تړون ته ژمن هیوادونه په کلیوالو برخو کې د ښځو په وړاندې د توپیر د پای ته رسیدو په خاطر ټول هغه تدبیرونه نیسی ترڅو د کلی په پرمختیا کې د ښځو او سړیو د برابری پر بنسټ دی د دوی گډون او گټه اخیستنه تضمینوی په خاصه توگه د ښځو لپاره لاندې حقونه تأمینوی:

الف: په ټولو کچو کې د پرمختیائی پلانونو په جوړولو او تطبیق کې د دوی گډون.

ب: د اطلاعاتو، مشورو او د کورنی د تنظیم د خدمتونو د پروگرام په شمول په مناسبو روغتیائی آسانتیاوو باندې لاس لرل.

ج: د ټولنیزو تأمیناتو د پروگرامونو څخه مستقیمه گټه اخیستنه.

د: د حیاتی سواد د زده کړې په شمول د ټولې رسمی او غیر رسمی زده کړې او ښوونې او روزنې تحصیل او همدارنگه د ټولو محلی او پراختیائی خدمتونو نه گټه اخیستنه.

ه: خپل ځان ته د مرستې ډلو او کوپراتیفونو جوړول د استخدام او د خپل ځان د استخدام د لارې نه په اقتصادی امکاناتو باندې لاس پیدا کول.

و: په ټولو محلی فعالیتونو کې گډون.

ز: د کرنیزو پورونو او اعتباراتو د بازاریابی آسانتیاوې، مناسبې تکنالوجی او د ځمکې او د

یکسان از زمین و اصلاحات ارضی و طرحهای اسکان مجدد زمین.

ح: بهره مند شدن از وسایل مناسب زنده گی، بالخصوص مسکن، وسایل صحی، آب و برق، ارتباطات و حمل و نقل.

بخش سوم

ماده ۱۵:

۱- دول عضو، با استفاده از قانون به زنان حقوق مساوی با مردان اعطا می کنند.

۲- دول عضو، در مسایل مدنی به زنان اهلیت قانونی یکسان با مردان اعطا میکنند، تا زنان با در نظر گرفتن امکانات مشابه از این اهلیت استفاده کنند، دول عضو بالاخص به زنان حقوق یکسان با مردان اعطاء میکنند، تا بتوانند قرارداد منعقد نمایند، به اداره املاک شان پردازند و در کلیه مراحل دادرسی در دادگاهها (محاکم) از حقوق یکسان با مردان برخوردار شوند.

۳- دول عضو، موافقت مینمایند، که کلیه قراردادها و سایر اسناد خصوصی دارای مدت اجرایی قانونی و محدود کننده اهلیت قانونی زنان کان لم یکن تلقی گردد.

۴- دول عضو، با در نظر گرفتن قانون نقل مکان و قانون حق انتخاب آزادانه محل اقامت و سکونت افراد حقوق برابر با مردان به زنان اعطا میکنند.

ماده ۱۶:

۱- دول عضو کلیه اقدامات مقتضی را به منظور رفع تبعیضات علیه زنان در زمینه مسایل مربوط به

خُمکو د اصلاحاتو او همدارنگه د خُمکې په بیا وېشني باندې لاس پیدا کول.

ح: د ژوندانه مناسب شرایط لرل په خاصه توگه کور، حفظ الصحه، برېښنا او اوبه، ترانسپورت او مواصلات

درېمه برخه

پنځه لسمه ماده:

۱- دغه تړون ته ژمن هیوادونه د قانون په وړاندې د ښځې او سړی په برابر گڼلو باندې توافق لری.

۲- دغه تړون ته ژمن هیوادونه په مدنی مسئلو کې ښځو ته د سړیو سره به یوشان قانونی ظرفیت قائلیری او د دغسې یو شاته ظرفیت د ښودولو په خاطر یو شاته امکانات برابروی په خاصه توگه دا هیوادونه ښځو ته برابر حق ورکوی ترڅو چې قراردادونه وکړی او ملکیت ولری او د محکمو د کار په ډولونو او ټولو حالاتو کې د دوی سره برابر چلند کیری.

۳- د دغه تړون تعهد کوونکی هیوادونه موافق دی چې ټول هغه تړونونه او ټول هغه قانونی حیثیت لرونکی خصوصی سندونه چې هر رنگه وی او په هغو کې د ښځو قانونی ظرفیت محدود شوی وی باطل اعلام شی.

۴- د دغه تړون تعهد کوونکی هیوادونه د مسافرت، کور او د اوسیدلو ځای ټاکنې د آزادی په اړوند سړیو او ښځو ته برابر حقونه ورکوی.

شپاړسمه ماده:

۱- د دغه تړون متعهد هیوادونه ټول هغه تدبیرهونه نیسی ترڅو د واده په ټولو موضوع

ازدواج و روابط خانوادگی بعمل خواهند آورد، تا بر اساس اصل بر خورده‌ی مردان و زنان از حقوق مساوی و یکسان موارد زیر بالاخص مراعات شده باشند:

الف: حق مشابه برای ازدواج.

ب: حق مشابه در انتخاب آزادانه همسر و صورت گرفتن ازدواج به رضایت کامل آنان.

ج: حقوق و تعهدات مشابه در طی دوران زنا شویی و پس از جدائی.

د: حقوق و مسوولیت‌های مشابه به عنوان والدین صرف نظر از وضع روابط زنا شویی در مسایلی که به فرزندان آنان مربوط میشود، در کلیه موارد منافع کودکان از اولویت برخوردار است.

ه: حقوق مشابه در مورد تصمیم گیری آزادانه و مستقلانه نسبت به تعداد فرزندان و فاصله زمانی بارداری و دسترسی به اطلاعات و آموزش لازمه و استفاده از مسایلی که بر خورده‌ی از چنین حقوقی را میسر میسازد.

و: حقوق و مسوولیت‌های مشابه در مورد قیمومیت (سرپرستی و یا زیر حمایت خود گرفتن)، حضانت (پرورش نمودن، طفل را پرورش دادن، دایه گئی کردن)، سرپرستی و فرزند خوانده گئی، و یا استفاده از دستور العمل‌های مشابه که به موجب قانون حقوق مزبور در آنها پیش بینی شده است، در کلیه موارد منافع کودکان از اولویت برخوردار است.

ز: حقوق فردی مشابه برای شوهر و زن منجمله

گمانه پورې تړلي او کورنې اړیکو کې د ښځو په وړاندې توپیر پای ته ورسوی په خاصه توګه د سړیو او ښځو د برابری پر بنسټ:

الف: په واده کې عین برابر حق.

ب: په آزادانه توګه د ژوند د شریک ټاکلو برابر حقونه او د دوی د بشپړ او آزاد تمایل پر بنسټ واده کول.

ج: د واده په ترڅ کې او د هغه په فسخ کولو کې د برابر و حقونو او مسوولیت لرل.

د: د اولادونو د موضوعاتو په اړوند د پلار او مور په حیث د واده حالت ته د نظرنه کولو پرته د برابر و حقونو او مسوولیت لرل په هر صورت کې ښایي چې د اولادونو ګټې له ټولو نه لوړی و ګڼلی شی.

ه: د اولادونو د شمیر او د زیریدنې په مینځ کې د فاصلی وخت او اطلاعاتو ښوونو او د هغو د اجراء د وسایلو د حقونو په اړوند د تصمیم نیونې برابر حق او مسوولیت لرل.

و: د اولادونو د ساتنې، سرپرستی، ادارې، قیمومیت، او (زوی نیول) او نور داسې اساسات چې دغه یاد شوی مفهومونه په ملی قوانینو کې موجود وی په ټولو حالاتو کې باید د ماشومانو حقونه اوچت و ګڼل شی.

ز: د میره او ښځې په توګه د فردی

حقوقونو، د کورنی نوم، مسلک او وظیفی د انتخاب حق لرل.

حق انتخاب نام خانواده گي، حق انتخاب شغل و حرفه.

ح: د مالکیت، گټې اخیستنې، مدیریت، اداره کولو، او لگښت حق که په وړیا توگه او یا د کومي ارزښتناکې ملاحظې په وړاندې وی میره او ښځه برابر حق لری.

ح: حقوق مشابه برای زوجین نسبت به مالکیت، اکتساب، مدیریت، سرپرستی، بهره مندی و در اختیار داشتن ملک اعم از این که رایگان باشد و یا هزینه یی در برداشته باشد.

۲- د یوه ماشوم نامزدول او واده ښایی چې هیڅ ډول قانونی اغیزه نه لری او ټول لازم اقدامونه د قانونی تدبیرونو په شمول ونیول شی ترڅو چې د واده د پاره لیر حد (حد اقل) وټاکل شی او د ودونو ثبت په یوه رسمی راجستر کې جبری وی.

۲- نامزدی و ازدواج اطفال از نظر قانون دارای قدرت اجرایی نمیباشد، و کلیه اقدامات ضروری منجمله وضع قانون برای تعیین حداقل سن مناسب برای ازدواج باید بعمل آید و ازدواج در دفاتر رسمی باید ثبت گردد.

څلورمه برخه

بخش چهارم

اوه لسمه ماده:

ماده ۱۷:

۱- د دغه تړون د تطبیق او وړاندې تگ او غور په مقصد د ښځو په وړاندې د توپیر د له منځه وړلو کمیټه (چې پس له دې به د کمیټې په نوم یادیري) تأسیس کیري، د دغه تړون د نافذیدو په وخت کې دغه کمیټه د اتلسو او د تړون سره د ښځه دیرشم هیواد د یوځای کیدو یا تصویب نه وروسته د تعهد کوونکو هیوادو درویش د عالی اخلاقو لرونکی کارپوهان چې د دغه تړون په مطروحه موضوعاتو باندي پوهیري د ژمنو هیوادونو له اتباعو نه ټاکل کیری او په خپل شخصی ظرفیت سره خدمت کوی دغرو په ټاکنه کې د جغرافیایی منطکو د بیلابیلو تمدنونو نمایندگی او مهم نظامونه ښایی چې په نظر کې ونیول شي.

۱- به منظور بررسی و در نظر گرفتن پیشرفت حاصله در اجرای مفاد این میثاق کمیته رفع تبعیضات علیه زنان (که از این به بعد کمیته خوانده میشود) تشکیل خواهد شد، این کمیته از تاریخ لازم الاجراء شدن میثاق از هجده عضو پس از تصدیق والحاق سی و پنجمین دولت به میثاق و بیست و سه نفر از کار شناسان دارای صلاحیت و مشهور به داشتن حسن اخلاق در زمینه مربوط به میثاق تشکیل میشود، کار شناسان توسط دولت عضو از میان اتباع کشور شان انتخاب میشوند و در سمت شخصی خود خدمت میکنند. در انتخاب این اشخاص به توضیح جغرافیایی عادلانه و به موجودیت اشکال مختلف تمدن و نیز اصل نظامهای حقوقی توجه میشود.

۲- د کمیټې غړی د هغه نومول شوی کسانو د فهرست له مخې د ژمنو هیوادونو د پټې رأی اخیستنې پر بنسټ ټاکل کیری، کمیسیون ته تعهد کوونکی هر هیواد کولای شی چې د خپلو وگړو

۲- اعضای کمیته توسط دول عضو از طریق رأی مخفی و از میان کاندید ها انتخاب میشوند، هر دولت عضو میتواند یک نفر از اتباع خود را

د جملې نه یو تن ونوموی.

نامزد نماید.

۳- لومړنی ټاکنه د دغه تړون د نافذیدو شپږ میاشتې وروسته ترسره کیږي د هرې ټاکنې نه لږترلږه درې میاشتې دمخه د ملگرو ملتونو سرمنشي د یولیک په واسطه به ژمنو هیوادونو ته بلنه ورکوي چې د دوو میاشتو په ترڅ کې خپل نومول شوی کسان وروپيژني دملگرو ملتونو عمومي منشي د هغه کسانو نه چې په دې توگه نومول شوی دی او د نومول شوو کسانو د هیوادونو فهرست دالفبا د تورو د ترتیب له مخې چمتو او د تړون ژمنو هیوادونو ته ئې ورکوي.

۳- نخستین انتخابات شش ماه پس از اجرای این میثاق برگزار خواهد شد، حداقل سه ماه قبل از تاریخ (تدویر) هر انتخابات سرمنشی سازمان ملل متحد در طی نامه یی از دول عضو میخواهد تا ظرف دو ماه کاندید های خود را معرفی کنند. سرمنشی فهرست کاندیدهای دول عضو را به ترتیب حروف الفبا تهیه و برای دول عضو ارسال خواهد داشت.

۴- د کمېټې دغړو ټاکنه د دغه تړون د تعهد کوونکي هیوادونو په ناسته کې چې د ملگرو ملتونو د سرمنشي له خوا د هغه سازمان په میشت ځای (مقر) کې دایرېږي صورت نیسي د دغې ناستې نصاب به د ژمنو هیوادونو د دريو نه دوې برخې پوره کوي په کمېټه کې ټاکل شوی کسان هغه نومول شوی کسان دی چې د ټولو نه زیاتره او په مطلق اکثریت کې د لوز کوونکو هیوادونو د حاضر او رأی ورکوونکو استازو رأی یی لاس ته راوړي دي.

۴- انتخابات اعضای کمیته در جلسه یی متشکل از دول عضو به ریاست سرمنشی سازمان ملل متحد و در مقر آن سازمان برگزار خواهد شد. در این جلسه که حد نصاب تشکیل آن حضور دو ثلث نماینده گان دول عضو می باشد، اشخاصی انتخاب خواهد شد که بیشترین تعداد آراء و اکثریت مطلق آراء نماینده گان دول عضو حاضر در جلسه را به دست آورند.

۵- د کمېټې غړی د یوې څلور کلني دورې د پاره ټاکل کیږي اما د ټاکل شوی نهه تنو غړو د خدمت دوره د لومړني ټاکنې نه دوه کاله وروسته پای ته رسیږي، د دغو نهو غړو نومونه د لومړني ټاکنې نه وروسته ډیر ژر د غونډې د رئیس د قرعې (پچې اچولو) د لارې ټاکل کیږي.

۵- اعضای کمیته برای یک دوره چهار ساله انتخاب میشوند. اگر چه دوره عضویت (۹) نفر از اعضای منتخب در اولین انتخابات پس از دو سال به پایان میرسد اما بلافاصله پس از اولین انتخابات اسامی این (۹) نفر عضو به قید قرعه توسط رئیس کمیته اعلام خواهد شد.

۶- د کمېټې د نورو پنځو اضافي غړو ټاکنه د دغې مادې د (۲-۳ او ۴) فقرې په مطابقت دغه تړون سره پنځه دیرشم تصویب او یا تړون سره د یوځای کیدو نه وروسته صورت نیسي. د کمېټې دوو اضافي غړو چې په دې توگه ټاکل کیږي د

۶- انتخاب (۵) عضو دیگر کمیته مطابق با مفاد پاراگرافهای (۲، ۳ و ۴) این ماده و به دنبال سی و پنجمین تصدیق یا الحاق صورت خواهد گرفت. دوره عضویت دو نفر از

اعضای فوق در پایان دو سال خاتمه خواهد یافت، واسامی این دو نفر به قید قرعه و توسط رئیس کمیته اعلام خواهد شد.

۷- به منظور اشغال پست بلا متصدی احتمالی، دولتی که کارشناس به عنوان عضو کمیته به انجام وظیفه مشغول نمیشد، کارشناس دیگری را با تأیید کمیته از بین اتباع خود انتخاب خواهند کرد.

۸- اعضای کمیته با تأیید مجمع عمومی و بر طبق ضوابط و شرایط مقرر آن مجمع و با در نظر گرفتن اهمیت مسوولیت‌های کمیته از سازمان ملل مقررری دریافت میکنند.

۹- سرمنشی سازمان ملل متحد تسهیلات و اقدامات لازم را به منظور انجام مؤثر وظایف کمیته تحت این میثاق بعمل خواهد آورد.

ماده ۱۸:

۱- دول عضو متقبل میشوند گزارشی برای بررسی کمیته در مورد اقدامات تضمینی، قضائی و اجرائی و سایر اقدامات متخذ در راستای اجرای مفاد این میثاق و پیشرفتهای حاصله از آن به سرمنشی سازمان ملل متحد بشرح زیر ارایه کنند:

الف: تهیه گزارش ظرف یکسال پس از لازم الاجراء شدن برای دول مربوطه.

ب: پس از آن حد اقل هر چهار سال یکبار و در صورت درخواست کمیته زودتر از چهار سال.

خدمت موده له دوو کالو نه وروسته پای ته رسیری د دغو دوه تنو نومونه د غونډې د رئیس له خوا د پچی اچولو (قرعه کشی) د لاری ټاکل کیری.

۷- د تصادفی خالی سیټ د ډکولو د پاره دهغه تعهد کوونکی هیواد چې کار پوه ئې په کمپته کې د غړی په توگه د وظیفی د اجراء کولو او یا دوام ورکولو څخه پاتې کیری د خپلو اتباعو نه یو بل کار پوه په دې شرط چې کمپته ئې منظور کړي گماری.

۸- د کمیټې غړو ته د ملگرو ملتونو د عمومی غونډې په منظوری د عمومی غونډې د تعیین شوی شرطونو او حالاتو په اساس او د کمیټې د مسوولیتونو اهمیت ته پاملرنې سره د ملگرو ملتونو د سرچینو نه معاش ورکول کیری.

۹- د دغه تړون تر نظر لاندې د کمیټې د دندې د بڼې او مؤثرې اجراء د پاره د ملگرو ملتونو عمومی منشی لازم کار کوونکی او آسانتیاوی برابروی.

اتلسمه ماده:

۱- دغه تړون ته ژمن هیوادونه منی چې د قانونی، قضائی، اداری او نورو تدبیرونو په اړوند چې د دغه تړون د تطبیق په منظور نیول شوی دی او همدارنگه د هغو وړاندې تگونو په اړوند چې په دې تړون کې ذکر شوي دي رپوټ وړاندې کړی:

الف: په اړوند تعهد کوونکو هیوادونو کې د تړون د نافذیدو نه یو کال وروسته.

ب: د هغه نه وروسته لږ ترلږه په هرو څلورو کالونو کې او له هغه نه زیات کله چې کمیټه د هغې په اغیزه باندې پوهیدل وغواړی.

۲- این گزارشات حاوی مسایل و مشکلاتی است که بر اجرای تعهدات و وظایف این میثاق اثر میگذارد.

ماده ۱۹:

۱- کمیته نظامنامه داخلی خود را تصویب میکند.
۲- کمیته کارمندان خود را برای یک دوره دو ساله انتخاب میکند.

ماده ۲۰:

۱- کمیته به منظور بررسی گزارشاتی که مطابق با ماده (۱۸) این میثاق ارائه شده هر ساله به مدتی که از دو هفته تجاوز نکند، تشکیل جلسه میدهد.

۲- جلسات کمیته عموماً در مقر (مرکز) سازمان ملل متحد یا در هر محل دیگری که به درخواست کمیته تعیین میشود برگزار خواهد شد.

ماده ۲۱:

۱- کمیته همه ساله از طریق شورای اقتصادی و اجتماعی گزارشی در مورد فعالیتهای خود در مجمع عمومی تسلیم مینماید و بر اساس گزارشات و اطلاعات واصله از دول عضو پیشنهادات و توصیه های کلی ارائه میدهد. این پیشنهادات و توصیه های کلی همراه با نظریات احتمالی دول عضو در گزارش کمیته درج میگردد.

۲- سرمنشی گزارشات کمیته را جهت اطلاع به کمیسیون وضعیت زنان ارسال مینماید.

ماده ۲۲:

آژانسهای تخصصی میتوانند در محدوده

۲- رپوتونه هغه عوامل او ستونزی چې په دغه تړون پورې تړلو مکلفیتونو د اجراء اندازه متأثره کوی مشخص کړی.

نولسمه ماده:

۱- کمیته دخپلو دندو لایحه ترتیبوی.
۲- کمیته خپل ادارې آمران د دوو کالو د پاره ټاکي.

شلمه ماده:

۱- کمیته په معمولی توگه هر کامل خپلې غونډې چې له دوو اونيو نه زیاتې نه وی دایروی ترخو د دغه تړون د (۱۸) مادې پر اساس رسیدلی راپورونو باندي غور وکړی.

۲- د کمیټې غونډې په معمولی توگه د ملگرو ملتونو د سازمان میشت ځای (مقر) کې یا هر بل مناسب ځای چې کمیته د هغه په باب تصمیم ونیسی دایریری.

یوویستمه ماده:

۱- کمیته د خپلو فعالیتونو راپور هر کامل د اقتصادی او ټولنیزې شورا له لارې د ملگرو ملتونو عمومی غونډې ته وړاندې کوی او کولای شی تړون ته د ژمنو هیوادونو څخه د رارسیدلی راپورونو او اطلاعاتو پر بنسټ په کلی توگه وړاندیزونه او توصیهې وړاندې کړی، کولای شی چې د کلی وړاندیزونو، توصیهې او تبصرې له راپور سره د موجودیت په صورت کې شاملې کړی.

۲- د ملگرو ملتونو سرمنشی د کمیټې رپوټ د بنځو د وضعې په اړه کمیسیون ته د معلوماتو په خاطر وړاندې کوی.

دوه ویستمه ماده:

اختصاصی سازمان حق لری چې د دغه تړون د

فعالیت‌های خود بر اجرای مفاد این میثاق نظارت کنند، کمیته می‌تواند از آژانس‌های تخصصی دعوت کند تا گزارشاتی در مورد نحوه اجرای میثاق در زمینه‌های که به حوزه فعالیت آنها مربوط می‌شود ارائه نمایند.

بخش پنجم

ماده ۲۳:

هیچ عاملی به مفادی که موجب دستیابی سریع‌تر بر اصل تساوی حقوق زن و مرد در این میثاق باشد، مؤثر نخواهد بود عامل یاد شده ممکن است در موارد ذیل باشد:

الف: در قانونگذاری یک دولت عضو.

ب: در هر میثاق دیگر، پیمان یا قرارداد بین المللی لازم الاجراء برای آن دولت.

ماده ۲۴:

دولت عضو متعهد می‌گردند کلیه اقدامات لازم در سطح ملی را که هدف از آن تحقق کامل حقوقی است و در این میثاق به رسمیت شناخته شده بعمل آورند.

ماده ۲۵:

۱- این میثاق برای امضای کلیه دول مفتوح می‌باشد.

۲- سرمنشی سازمان ملل متحد بعنوان امانتدار این میثاق تعیین شده است.

۳- رسمیت این میثاق منوط به تصدیق است. اسناد تصدیق نزد سرمنشی سازمان ملل متحد به امانت گذاشته شده است.

مفاد و تطبیق د بررسی به وخت کی تر کومه خایه پورې چې د دوی د کاری فعالیت په ساحه کې راځی په ناستو (جلسو) کې گډون وکړی. کمېته کولای شی چې د اختصاصی سازمانونو څخه غوښتنه وکړی تر کومه خایه پورې چې د هغو د فعالیت په حوزې پورې تړلی دی د دغه تړون د تطبیق په اړوند رپوتونه وړاندې کړی.

پنځمه برخه

در ویشتمه ماده:

د دغه تړون هیڅ یوه ماده نه شي کولای په قوانینو کې چې د بنځو او نارینه وو ترمینځ د برابر والی د تحقق د پاره مناسبه وي متاثره کړی لکه:

الف: د تعهد کوونکی هیواد قوانین.

ب: کوم بل کنوانسیون، تړون یا نړیوالې موافقتنامې چې په تعهد کوونکی هیواد کې نافذې وی.

خلیرویشتمه ماده:

د دغه تړون تعهد کوونکی هیوادونه منی چې په دغه تړون کې د پیژندل شوی حقونو د بشپړ تطبیق په مقصد په ملی کچه ټول تدبیرونه ونیسی.

پنځه ویشتمه ماده:

۱- دغه تړون د ټولو هیوادونو د لاسلیک د پاره خلاص دی.

۲- د ملگرو ملتونو سرمنشی د دغه تړون د ساتونکی په توگه ټاکل شوی دی.

۳- دغه تړون په تصویب و پورې مربوط دی. مصدقه اسناد د ملگرو ملتونو له عمومی منشی سره په امانت کیښودل شوی دی.

۴- این میثاق جهت الحاق کلیه دول مفتوح میباید، اسناد الحاق به سرمنشی سازمان ملل باید سپرده شود.

ماده ۲۶:

۱- دول عضو میتوانند در هر زمان طی نامه یی خطاب به سرمنشی سازمان ملل درخواست کنند این میثاق مورد تجدید نظر قرار گیرد.

۲- مجمع عمومی سازمان ملل متحد در مورد اقدامات احتمالی در مورد چنین درخواستی تصمیم خواهد گرفت.

ماده ۲۷:

۱- این میثاق سی روز پس از تاریخی که بیستین سند تصدیق یا الحاقیه آن نزد سرمنشی سازمان ملل متحد به امانت گذاشته شد، لازم الاجراء میگردد.

۲- پس از به ودیعه سپردن بیستین سند تصدیق یا الحاق، برای هر دولتی که این میثاق را تصدیق میکند یا به آن ملحق میگردد، میثاق مذکور سی روز بعد از تاریخی که این سند تصدیق یا الحاق به امانت گذاشته شده لازم الاجراء میگردد.

ماده ۲۸:

۱- سرمنشی سازمان ملل متحد پس از دریافت تحفظات دولتها به هنگام تصدیق یا الحاق، آنها را در اختیار کلیه دول قرار میدهد.

۲- تحفظاتی که با هدف و منظور این میثاق سازگار نباشد، پذیرفته نخواهد شد.

۳- هر گاه این تحفظات مورد قبول واقع شود باید به سرمنشی اعلام گردد که وی سپس مراتب

۴- له دغه ترون سـره یوځای کیدو لپاره دروازه د ټولو هیوادونو پرمخ خلاصه ده.

شپرویشتمه ماده:

۱- په دغه ترون باندې د سره کتنې غوښتنه د هر تعهد کوونکي هیواد له خوا په هر وخت کې د ملگرو ملتونو له سرمنشي نه د لیکلي یاد داشت په واسطه کیدای شي.

۲- د ملگرو ملتونو عمومی غونډه د داسې غوښتنې په اړوند که لازمه وي د هغه اقدامونو په باب چې ښایي تر سره شي تصمیم نیسي.

اوه یشتمه ماده:

۱- دغه ترون د ملگرو ملتونو سرمنشي ته د یوځای کیدني د شلم سند تر تصویب وروسته د سپارلو نه په دیرشمه ورځ نافذیږي.

۲- د تصویب یا یوځای کیدني شلم سند تر سپارلو وروسته هر هیواد چې وغواړي هغه تصویب کړي او یا ورسره یوځای شي دا ترون د ملگرو ملتونو سرمنشي ته د هغه هیواد د تصویب یا یوځای کیدو د سند د سپارلو نه دیرش ورځې وروسته نافذیږي.

اته ویشتمه ماده:

۱- د ملگرو ملتونو سرمنشي د تصویب یا یوځای کیدو په وخت کې د هیوادونو د ملاحظاتو متن چې لاسته ئې راوړي دي ټولو هیوادونو ته وپشي.

۲- د دغه ترون د هدفونو او مقصدونو پر خلاف د ملاحظاتو اجازه نشته.

۳- هر وخت کیدای شي چې دغه ملاحظې د ملگرو ملتونو له سرمنشي نه د یو لیکلي یاد داشت په واسطه واپس واخیستل شي د ملگرو ملتونو

را به اطلاع کلیه دول خواهد رسانید چنین تحفظات به مجرد دریافت به مورد اجراء گذاشته خواهد شد.

ماده ۲۹:

۱- هر گونه اختلاف در تغییر یا اجرای این میثاق بین دو دولت یا اعضای بیشتر که از طریق مذاکره حل نگردد، بنا به تقاضای یکی از طرفین به حکمیت ارجاع میگردد، اگر چنانچه ظرف شش ماه از تاریخ درخواست تشکیل داوری، طرفین در مورد تشکیل آن به توافق نرسند یکی از طرفین میتواند درخواست نماید تا موضوع به دیوان بین المللی محکمه عدالت مطابق با اساسنامه محکمه ارجاع گردد.

۲- هر دولت عضو میتواند به هنگام امضاء یا تصدیق این میثاق یا الحاق به آن اعلام کند که خود را مؤظف به اجرای پاراگراف یک این ماده نمیداند، سایر دول عضو با توجه به تحفظات هر دولت عضو در این مورد ملزم به رعایت پاراگراف فوق نمیشد.

۳- هر دولت عضوی که بر طبق پاراگراف (۲) این ماده تحفظاتی انجام داده باشد، میتواند در هر زمان سرمنشی سازمان ملل اعلام نماید، که از این تحفظات صرف نظر کرده است.

ماده ۳۰:

این میثاق که متون عربی، چینی، انگلیسی، فرانسوی، روسی، و اسپانوی آن دارای اعتبار یکسان میباشند، نزد سرمنشی سازمان ملل متحد به امانت گذاشته میشود.

سرمنشی پولو هیوادونو ته د ملاحظې د واپس اخیستو نه خبر ورکوی دا یاد داشت د هغه نېټې نه د اعتبار وړ دي کومه چې د ملگرو ملتونو سرمنشی هغه ترلاسه کوی.

نهمه ویشتمه ماده:

۱- د دغه تړون د تفسیر یا تطبیق په اړه هره مباحثه چې د دوو یا زیاترو تعهد کوونکو هیوادونو ترمنځ وی او د مذاکرې له لارې حل نشی د هغو نه د یوې خوا د غوښتنې په اساس موضوع حکمیت یا داوری ته لیرل کیږی، که ښکېلو خواوو د حکمیت د غوښتنې نه شپږ میاشتې وروسته د حکمیت په سازماندهی کې بریالی نشول، د ښکېلو ډلو نه هریو کولای شی چې د عدالت نړیوالې محکمې ته د قضیې لیرل وغواړی.

۲- د دغه تړون تعهد کوونکی هر هیواد د لاسلیک، تصویب او یا یوځای کیدو په وخت کې کولای شی د دغې مادې د لومړۍ فقرې په اړوند خپله عدم پابندی وړاندې کړی. نور تعهد کوونکي هیوادونه د هغه هیواد په اړه چې دا ډول ملاحظه یې وړاندې کړي وي د دې مادې د اولې فقرې پابند نه دي.

۳- هر تعهد کوونکی هیواد چې د دې مادې د دوهمې فقرې په ارتباط ټی ملاحظات وړاندې کړي وي د ملگرو ملتونو د عمومي منشی تر سرخط نه دې لیک په واسطه خپل ملاحظات واپس واخلي.

دیرشمه ماده:

دغه تړون چې د هغه عربی، انگلیسی، فرانسوی، روسی او اسپانوی متون د برابر اعتبار وړ دی د ملگرو ملتونو سرمنشی ته د امانت په توگه سپارل کیږی.